NEODRŽANI OPROŠTAJNI GOVOR NA II. KONGRESU HRVATSKIH POVJESNIČARA U PULI

LUDWIG STEINDORFF

Poštovane kolegice! Poštovani kolege!

Naš engleski kolega Peter Burke u jednoj svojoj raspravi govori o funkcijama povorke: Ona bi trebala disciplinirati grupu sudionika, ona služi kao apel onima koji je gledaju, ona potpomaže integraciju grupe.

Pod istim aspektima možemo promatrati i II. Kongres hrvatskih povjesničara. Što se tiče discipline u doslovnom smislu, dobro smo se držali: dolazili smo na plenarne sjednice, poštovali raspored u sekcijama i sudjelovali u diskusijama. U prenošenom smislu disciplineriranja Kongres je služio jasnijem usmjerenju istraživačkog rada. Koje teme zaslužuju obradu? Koje aktivnosti na različitim mjestima bi se mogle uskladiti u zajednički projekt? Koji pristupi obećavaju zanimljive spoznaje?

Ovim Kongresom smo apelirali na društvenu svijest. Medijima je pružena prilika da obrate pažnju na rad povjesničara. Upravo sudjelovanje nastavnika iz škola na Kongresu služi jačanju veza između uskog kruga struke i šire zainteresirane javnosti. Stručnjaci na fakultetima, u arhivima, institutima kao i nastavnici povijesti žele pridonijeti javnom diskursu o povijesti kakav odgovora suvremenom demokratskom društvu.

I treća funkcija, koju je Peter Burke spomenuo, svakako je na našem Kongresu igrala ulogu. Ugodno je bilo doživjeti zajednicu povjesničara kao veliku grupu ljudi sa zajedničkim interesima. Osobna poznanstva i neposredni razgovori znače isto toliko kao uzajamno recipiranje publikacija. Kongres je pridonio povezanosti najrazličitijih ustanova diljem Hrvatske koje se bave rasvjetljenjem prošlosti i tumačenjem sadašnjosti iz perspektive povijesnog razvitka. Kongres je potvrdio važnost organiziranog djelovanja u okviru HNOPZ-a.

Neovisno o velikom broju sudionika i o širokom dijapazonu tema, Kongres je ipak sačuvao atmosferu familijarnosti i sadržajnu povezanost svih izlaganja. Ovdje se sastao krug onih, kojima je zajednički interes povijest Hrvatske i koji, svatko na svoj način, sudjeluju u radu na vječnom gradilištu nacionalne povijesti. Na jednoj strani se može lako odrediti što spada u nacionalnu povijest: Što se nas tiče najneposrednije? Na koje linije kontinuitete se povijesno pamćenje oslanja? Na drugoj strani svjesni smo toga da si sami izaberemo ono što smatramo "svojom" poviješću, kako si želimo oblikovati povijesnu baštinu, što u nju uključujemo.

Referati na plenarnim sjednicama su u cjelini predstavljali ono što se na njemačkom sada zove "Meistererzählung", majstorski prikaz nacionale povijesti pod određenom perspektivom osmišljenja događajnice. Rad u sekcijama je pri tome potvrdio da nema monolitne, "gotove" konstrukcije prošlosti, već ovisno o razvitcima i u društvu i unutar suvremene historiografije, mijenjaju se pristupi, postavljena pitanja i adekvatni odgovori.

U svim izlaganjima se primjećivao konsenzus o pozitivnom vrednovanju europske integracije. Vidjeli smo da se hrvatska povijest može promatrati samo u širokom evropskom kontekstu, da je današnjica Hrvatske nastala iz uske povezanosti s općim razvitcima u Europi. Ali isto tako je postalo jasno, da je evropska povijest koja ne integrira hrvatsku povijest u svoju cjelovitost, osiromašena i nepotpuna. Isto vrijedi i za povijest drugih zemalja srednjoistočne i jugoistočne Evrope. Paralelno s procesima političke i ekonomske integracije trebaju i povijest i kultura ovih zemalja postati sastavni dio zajedničke povijesne svijesti. Treba prevladati još uvijek postojeću sklonost reduciranja idejne "Europe" na zapad. Kao što se spomenulo na skupštini HNOPZ-a na kraju Kongresa, prijevod djela hrvatske historiografije na "svjetske" jezike i obratno prijevodi izabranih dijela stranih autora na hrvatski mogu služiti kao doprinos povezivanju historiografija.

Kongres je potvrdio plodnost hrvatske historiografije, raznovrsnost pristupa i tema. Posebnu ulogu su igrale teme koje se mogu pribrojiti tzv. Novoj povijesti kulture. Prvotni interes nije više usmjeren na ono što je zaključeno i što se dogodilo, već su u središtu pažnje životni uvjeti, društvene pretpostavke, rituali, pravila ponašanja koji su utjecali na pojedini individualni čin.

Sigurno skoro svaki sudionik Kongresa žali da su mu zbog vremenski paralelnih sekcija izmakli referati koje bi bio rado čuo. Ali možemo to protumačiti i kao dokaz značenja Kongresa kao foruma na kojem je veliki broj povjesničara želio prezentirati plodove svog rada i saznati što rade drugi. Sigurno će se na slijedećem Kongresu naći neka organizacijska rješenja koja će ublažiti osjećaj silno opterećenog programa.

Kongres nam je dao poticaj za razgovor, razmjenu spoznaja i za budući rad. Vrijedilo je doći! Hvala svima koji su kao sponzori, organizatori i sudionici pridonijeli uspjehu Kongresa.

Prof. dr. Ludwig Steindorff
Katedra za povijest istočne i jugoistočne Europe
Seminar za povijest
Christian-Albrechts-Universität
Kiel / Njemačka

HISTORIJSKI ZBORNIK

GODINA LVI-LVII
ZAGREB 2003.-2004.

UDK 93/99
ISSN 0351-2193
Historijski zbornik, god. LVI-LVII, str.1-259, Zagreb 2003.-2004.

Izdavač
Društvo za hrvatsku povjesnicu

Redakcijski odbor
Mirjana Gross
Ivan Kampuš
Franko Mirošević
Ivica Prlender
Tomislav Raukar
Petar Strčić

Glavni i odgovorni urednik
Ivica Prlender

Članci i rasprave iz časopisa Historijski zbornik su referirani u publikacijama:
ABC Clio
Historical Abstracts
America: History and Life

Adresa uredništva
Društvo za hrvatsku povjesnicu, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 10000 Zagreb, I. Lučića 3, Hrvatska

Časopis izlazi jednom godišnje

Izdanje časopisa sufinancira Ministarstvo znanosti Republike Hrvatske

Tisak:
Horetzky